

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
Державна установа «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долішнього НАН України»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
директор Інституту, д.е.н., проф.
Василь КРАВЦІВ

" 22 " « 04 » 2024 р

ПРОГРАМА

**вступного іспиту до аспірантури з підготовки здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»**

Львів - 2024

ПЕРЕДМОВА

Програма вступного фахового випробування до аспірантури зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування та фондовий ринок» розроблена з урахуванням сучасних тенденцій розвитку державних та місцевих фінансів в Україні, проблематики функціонування фондового ринку, фінансово-кредитної та страхової діяльності, пріоритетних напрямів наукових досліджень та тематики науково-дослідних робіт ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України».

Мета вступного випробування зі спеціальності – відібрати до навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальністю «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» осіб, які продемонстрували високий рівень знань, умінь, навичок теоретичної і практичної підготовки, отриманих при вивченні циклу дисциплін, передбачених освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістра» чи «спеціаліста».

Програма вступного фахового випробування містить такі змістовні блоки: «Основи теорії фінансів», «Державні фінанси та державний кредит», «Місцеві фінанси», «Бюджет і бюджетна система», «Податки та податкова система», «Фінанси підприємств», «Ринок фінансових послуг», «Банківська справа», «Страхування та страховий ринок».

На іспиті зі спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» вступник повинен: вміти об'єктивно та професійно оцінювати економічні процеси, що відбуваються у суспільстві; розуміти суть і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері грошового обігу та кредиту, державних та місцевих фінансів, фінансів підприємницьких структур, страхування; аналізувати сучасний стан та перспективи розвитку фінансового ринку України; знати та вільно володіти основними фінансовими категоріями.

Під час підготовки до вступного іспиту за програмою рекомендується користуватися літературою, яка наведена в кінці.

Розробники програми: Возняк Г.В., д.е.н., с.н.с., Васильців Т.Г., д.е.н., проф.

Програму вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти розглянуто на засіданні Вченої ради Інституту, протокол 4 від 30.04.2024 року.

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ФІНАНСІВ

Теоретичні основи фінансової науки. Генезис та еволюція фінансів. Ознаки фінансів та їх призначення. Фінанси як економічна категорія. Сутність та функції фінансів. Фінансові ресурси як носії фінансових відносин. Фінансове регулювання та стимулювання соціально-економічного розвитку. Роль фінансів у забезпеченні сталого економічного зростання. Фінансове забезпечення відтворювальних процесів. Форми фінансового забезпечення.

Фінансова система та основи організаційної побудови. Фінансова політика як складова економічної політики держави: сутність, завдання, принципи формування та реалізації. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансовий механізм: економічний зміст та характеристики елементів.

ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ ТА ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ

Державні фінанси як складова фінансової системи України. Централізовані і децентралізовані грошові фонди держави. Доходи і видатки держави. Джерела формування, податкові і неподаткові доходи держави. Державне фінансування соціальних програм. Державне регулювання економічного розвитку. Управління державними фінансами. Міністерство фінансів України та його функції. Державний кредит: суть, види та роль у формуванні фінансових ресурсів держави. Кредитування за окремими державними програмами. Державно-приватне партнерство як форма фінансування суспільних потреб. Внутрішні і зовнішні запозичення. Державні гарантії. Державні запозичення: особливості функціонування первинного і вторинного ринків. Позики: міжурядові, міжнародних фінансових інституцій та комерційні запозичення. Казначейські позики. Напрями використання коштів, отриманих від державних запозичень. Державний борг: причини виникнення та зростання.

МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Місцеві фінанси: особливості, правові засади організації, роль та значення для розвитку територій. Фінансова база місцевих органів влади і місцевого самоврядування: суть та структура. Завдання та функції місцевих органів влади і місцевого самоврядування. Міжбюджетні відносини: зміст та принципи організації.

Фінансова децентралізація: суть, види, принципи організації. Роль децентралізації у забезпеченні економічного зростання регіонів та громад. Особливості організації місцевих фінансів в умовах фінансової децентралізації в Україні. Місцеві фінанси у забезпеченні розвитку регіонів та громад. Фінансова політика органів місцевого самоврядування та влади: зміст, складові, принципи організації. Фінансова автономія органів місцевого самоврядування в Україні та механізми її забезпечення. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів територіальних громад. Місцеві запозичення та боргова політика: зміст та значимість для соціально-економічного розвитку територій.

Участь громадськості в управлінні фінансами на регіональному та місцевому рівні. Фінансовий контроль на місцевому рівні. Світові практики

організації місцевих фінансів. Організаційні засади управління місцевими фінансами.

БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Бюджет як фінансова категорія та основний фінансовий план. Суть, функції та призначення бюджету. Роль бюджету у перерозподільних процесах. Бюджетний устрій як основа формування бюджетної системи. Бюджетна система в Україні: структура та характеристики.

Види бюджетів їх характеристики та призначення. Структура бюджету та чинники, що її визначають. Загальний і спеціальний фонди бюджету. Доходи бюджету та їх класифікація. Видатки бюджету: суть та класифікація. Планування видатків бюджету: організаційні засади. Роль видатків у фінансовому забезпеченні соціально-економічного розвитку регіонів та громад. Бюджет розвитку місцевих бюджетів як основа розвитку територій. Форми бюджетного фінансування видатків. Бюджетний дефіцит і профіцит: теоретичні основи. Види бюджетного дефіциту, причини виникнення, джерела та форми покриття. Бюджетний процес. Зміст та стадії бюджетного процесу на місцевому рівні. Бюджетні повноваження суб'єктів бюджетного процесу. Забезпечення прозорості та відкритості бюджетного процесу на місцевому рівні.

Бюджетний менеджмент: зміст та складові. Особливості бюджетування на місцевому рівні. Основи фінансування видатків бюджету. Бюджетний контроль на місцевому рівні: зміст, мета і завдання.

Бюджетна політика в Україні: суть, функції, механізми формування та реалізації. Бюджетний механізм: економічний зміст та характеристики елементів. Бюджетне вирівнювання: сутність та особливості. Бюджетні трансферти: класифікація та характеристики. Бюджетна безпека територій та загрози її зміцнення.

ПОДАТКИ ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Податок як категорія: сутність, ознаки та функції. Класифікації податків, форми оподаткування. Податковий кредит, податкова знижка, податкове зобов'язання. Види податкових ставок та методи їх формування. Принципи оподаткування.

Прямі податки: види та загальна характеристика. Податок на прибуток підприємств як форма прибуткового оподаткування юридичних осіб. Податок на доходи фізичних осіб: зміст та особливості оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

Непрямі податки: економічна природа та класифікація. Податок на додану вартість та особливості його справляння в Україні. Акцизний податок як форма непрямого оподаткування: особливості, порядок обчислення та сплати. Мито в системі податків на споживання: види та методи визначення.

Місцеві податки і збори. Види, порядок нарахування та справляння. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення місцевих податків і зборів. Майнові податки: природа, види, особливості оподаткування в Україні.

Спрощена система оподаткування як спеціальний податковий режим. Особливості нарахування та справляння єдиного податку в Україні для фізичних та юридичних осіб.

Податкова система в Україні: етапи становлення та організація. Організаційні засади забезпечення функціонування податкової системи. Територіальні особливості податкового планування та прогнозування. Податкове адміністрування і податковий контроль: форми, методи, порядок проведення.

Податкова політика в Україні та особливості її реалізації на регіональному та місцевому рівні. Адміністрування податків.

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Сутність фінансів підприємств та принципи їх організації. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм та форм власності. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Основний і оборотний капітал підприємства.

Доходи підприємств: види та особливості формування. Валовий та чистий дохід підприємства. Прибуток підприємства: суть і методи його визначення. Економічна сутність рентабельності підприємства. Розподіл і використання прибутку підприємств.

Необоротні активи: суть, призначення, джерела формування. Капітальне інвестування як спосіб відтворення необоротних активів. Джерела фінансування капітальних інвестицій. Управління оборотними активами. Управління запасами. Дебіторська заборгованість на підприємстві, її види і способи оцінки. Ліквідність оборотних активів.

Сутність і види інвестицій підприємств. Формування інвестиційної політики підприємств. Форми реальних інвестицій і особливості управління ними. Управління фінансовими інвестиціями. Джерела фінансування інвестицій. Окупність інвестицій та її розрахунок. Формування інвестиційного портфеля. Оцінка привабливості та дохідності об'єктів вкладень підприємств. Фінансово-інвестиційні ризики підприємств та інвесторів в умовах невизначеності. Поведінкові фінанси підприємств.

Поняття банкрутства, чинники, що визначають темпи стійкого зростання. Неспроможність підприємства і ознаки його банкрутства. Фінансова санація підприємства в системі антикризового управління.

Сутність фінансового планування та його значення в діяльності підприємств. Методи та інструменти фінансового планування. Фінансова безпека підприємств та її внутрішні і зовнішні загрози.

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Ринок фінансових послуг: роль, функції, передумови виникнення. Суб'єкти ринку фінансових послуг. Споживачі та надавачі фінансових послуг. Фінансові послуги: сутність, види та значимість для економіки. Роль фінансових послуг в

активізації бізнесу. Етапи становлення та розвитку ринку фінансових послуг в Україні. Суб'єкти ринку фінансових послуг.

Фінансові послуги на грошовому ринку. Фінансові послуги на інвестиційному ринку. Фінансові послуги на депозитному ринку. Фінансові послуги на кредитному ринку. Фінансові послуги на страховому ринку. Фінансові послуги на фондовому ринку.

Ринок державних цінних паперів та особливості його становлення в Україні. Емісія і реалізація облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП). Погашення та обслуговування ОВДП. Облігації державної зовнішньої позики (ОДЗП). Емісія та розміщення ОДЗП. Операції держави на кредитному ринку. Державні гарантії за кредитними операціями підприємств. Операції держави на валютному ринку. Валютні інтервенції та їх види. Валютні операції держави та їх роль у формуванні курсу валют.

Фінансові посередники на ринку фінансових послуг та їх види. Інститути спільного інвестування: організаційно-правова форма та принципи діяльності.

Державне регулювання ринку фінансових послуг: цілі та завдання.

БАНКІВСЬКА СПРАВА

Банківська система та її функції. Стабільність банківської системи та механізми її забезпечення. Завдання і функції Національного банку України. Інструменти забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Регулювання Національним банком України валютного курсу. Роль центрального банку в кредитуванні Уряду.

Державні та комерційні банки: призначення та характеристика. Операції державних банків. Операції та послуги комерційних банків. Формування резервів комерційних банків. Власний капітал банку та механізми його мобілізації. Залучені кошти банків. Кредитні операції банків. Кредитна політика банків та її вплив на соціально-економічний розвиток територій.

СТРАХУВАННЯ ТА СТРАХОВИЙ РИНОК

Страховання: суть, принципи та роль. Класифікація страховання. Класифікація страхових організацій, їх організаційно-правові форми. Спеціалізація страхових організацій. Ризики: сутність, класифікація та характеристики. Управління ризиками. Страховий ризик, ознаки.

Страховий ринок та перспективи його розвитку в Україні. Права і обов'язки сторін у страхованні. Страхові послуги. Страхові посередники. Особисте страхування. Майнове страхування. Перестраховування.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ В АСПІРАНТУРУ

1. Предмет і методи науки про фінанси.
2. Економічна сутність фінансів. Фінансова система.
3. Фінансова політика в Україні. Стратегія і тактика фінансової політики.
4. Фінансовий механізм та його структура.
5. Державні фінанси. Централізовані і децентралізовані грошові фонди держави.
6. Державний бюджет як фінансовий план країни.
7. Доходи держави та джерела їх формування.
8. Видатки держави та їх класифікація.
9. Держава як кредитор.
10. Внутрішні і зовнішні запозичення. Державні гарантії.
11. Державний борг: структура та джерела погашення.
12. Місцеві фінанси та їх місце у фінансовій системі країни. Функції місцевих фінансів.
13. Фінансова децентралізація: зміст, види та ризики для розвитку регіонів та громад.
14. Особливості організації місцевих фінансів в умовах фінансової децентралізації в Україні.
15. Фінансова база місцевого самоврядування. Управління фінансами на місцевому рівні.
16. Фінансова самостійність органів місцевого самоврядування та механізми її забезпечення.
17. Бюджет участі як інструмент прозорого та відкритого розподілу коштів місцевих бюджетів в інтересах мешканців.
18. Сутність і функції бюджету. Бюджетне законодавство в Україні.
19. Поняття та основні стадії бюджетного процесу.
20. Структура місцевих бюджетів. Загальний та спеціальний фонд.
21. Доходи місцевих бюджетів та їх класифікація.
22. Система видатків місцевих бюджетів. Програмно-цільовий метод бюджетного планування.
23. Бюджетна політика на місцевому рівні: зміст, функції, механізми формування та реалізації.
24. Бюджетне регулювання як інструмент збалансування місцевих бюджетів. Бюджетні трансферти: види та характеристики.
25. Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування. Поняття та склад комунальної власності.
26. Бюджетний менеджмент: зміст та складові.
27. Роль видатків у фінансовому забезпеченні соціально-економічного розвитку регіонів та громад.
28. Податок як економічна категорія: зміст, ознаки та функції.
29. Сутність податку на прибуток. База оподаткування, ставка, звітний період.
30. Податок на доходи фізичних осіб: зміст та особливості оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

31. Акцизний податок як форма непрямого оподаткування: особливості, порядок обчислення та сплати.
32. Мито і митний контроль.
33. Місцеві податки і збори. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення місцевих податків і зборів.
34. Податкове адміністрування і податковий контроль : призначення і порядок проведення. Форми і методи податкового контролю.
35. Єдиний податок в Україні: особливості нарахування та справляння для фізичних і юридичних осіб.
36. Спеціальні податкові режими в Україні.
37. Структура податкової системи та її роль у фіскальній політиці держави.
38. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.
39. Прибуток підприємства: особливості формування, розподілу і використання.
40. Інвестиційна політика підприємства. Джерела фінансування інвестицій.
41. Фінансово-інвестиційні ризики підприємств та інвесторів в умовах невизначеності.
42. Поняття банкрутства, чинники, що визначають темпи стійкого зростання. Неспроможність підприємства і ознаки його банкрутства.
43. Менеджмент санації підприємства, його функції та завдання. Методи фінансування санації підприємства.
44. Необоротні активи підприємств та джерела їх формування.
45. Фінансова стійкість та фінансовий стан підприємства.
46. Фінансові послуги, їх сутність, класифікація та роль в економіці.
47. Ринок фінансових послуг. Правові основи діяльності установ з надання фінансових послуг.
48. Фінансові послуги на грошовому ринку. Суть і структура грошового ринку.
49. Фінансові посередники. Переваги та недоліки функціонування фінансових посередників.
50. Фінансові послуги на депозитному ринку.
51. Фінансові послуги на страховому ринку.
52. Фінансові послуги на кредитному ринку.
53. Фінансові послуги на інвестиційному ринку.
54. Емісія і реалізація облігацій внутрішньої державної позики. Погашення та обслуговування.
55. Класифікація учасників фондового ринку.
56. Цінні папери як інструменти фінансового ринку.
57. Фондова біржа: функції та проблеми розвитку в сучасній Україні.
58. Державне регулювання ринку фінансових послуг: цілі та завдання.
59. Сучасний стан функціонування банківської системи України.
60. Грошово-кредитна політика центрального банку.
61. Формування ресурсів комерційного банку.
62. Активні операції банків.
63. Ринок банківських послуг в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.

64. Кредитна політика банків та її вплив на соціально-економічний розвиток територій.
65. Процентна ставка і її роль в економіці. Номінальна і реальна процентна ставка.
66. Класифікація страхування.
67. Страхові ризики та методи їх оцінювання.
68. Страховий ринок та особливості його розвитку в Україні.
69. Особисте та майнове страхування.
70. Державне регулювання страхової діяльності.

ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ НАПРЯМІВ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКОМ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

1. Бюджетна підтримка сталого розвитку територій України.
2. Бюджетні механізми забезпечення добробуту територіальних громад.
3. Фінансові диспропорції ендогенного розвитку регіонів України.
4. Управління фінансами територіальних громад.
5. Бюджетна безпека регіонів як запорука збалансованого зростання територій.
6. Механізми зміцнення фінансової безпеки суб'єктів господарювання.
7. Фінансова поведінка підприємств в умовах економічної нестабільності.
8. Механізми забезпечення фінансової самодостатності територіальних громад в умовах децентралізації влади та ресурсів.
9. Бюджетна політика в умовах тінізації економіки та фінансової нестабільності.
10. Бюджетування на місцевому рівні.
11. Фінансове шахрайство та особливості його прояву.
12. Фінансове вирівнювання розвитку територій в умовах інституційних змін.
13. Фінансові особливості розвитку креативної економіки регіону.
14. Фінансове забезпечення соціальної сфери.
15. Соціальна сфера в умовах фінансової децентралізації.
16. Фінансові механізми функціонування сфери культури.
17. Фінансовий контроль на місцевому рівні та механізми його забезпечення.
18. Механізми управління фінансовими ресурсами регіонів та територіальних громад.
19. Фінансове забезпечення розвитку регіонів в умовах модернізації парадигми регіональної політики.
20. Фінансові інструменти стимулювання соціально-економічного розвитку проблемних територій.
21. Фінансові активи територіальних громад та їх капіталізація.
22. Фінансове планування розвитку територіальних громад в умовах зміцнення їх спроможності.

23. Фіскальний потенціал територій та ефективність його використання.
24. Ринок кредитних ресурсів: формування та функціонування
25. Особливості управління фінансами домогосподарств.
26. Боргова політика і місцеве самоврядування.
27. Інвестиційне забезпечення ендogenous розвитку регіону.
28. Формування інвестиційного клімату регіонів України в умовах глобальної конкуренції.
29. Інвестиційний потенціал територій та ефективність його використання
30. Механізми формування та реалізації локальної інвестиційної політики
31. Фінансові інструменти формування сприятливого бізнес-середовища регіону
32. Фінансово-бюджетні інструменти стимулювання інвестиційної активності суб'єктів господарювання.
33. Політика залучення прямих іноземних інвестицій в умовах глобальної конкуренції на ринку капіталів.
34. Організаційно-інституційні механізми формування державної інвестиційної політики
35. Інструментарій реалізації регіональної інвестиційної політики
36. Організаційно-економічні механізми залучення прямих іноземних інвестицій на локальному рівні
37. Регіональна політика стимулювання інвестицій та формування сприятливого інвестиційного клімату
38. Інвестиційні моделі регіонального розвитку.
39. Локальні фінансові та організаційні інструменти регулювання (стимулювання) інвестиційної діяльності.
40. Фінансові ризики інституційного середовища на регіональному та локальному рівнях.
41. Податкові інструменти стимулювання ділової активності.
42. Фінансова стійкість територіальних громад та механізми її зміцнення.
43. Публічні фінанси у забезпеченні розвитку громад в умовах нестабільності.
44. Механізми стимулювання підприємницької активності в післявоєнній відбудові.
45. Фінансові інструменти зміцнення потенціалу малого і середнього підприємництва в період повоєнного відновлення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Бюджетна система: Підручник /за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 626 с.
2. Юшко С. В. Бюджетна система: підручник. Харків : Вид. ХНЕУ, 2018. 384 с.
3. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2015. – 360 с.
4. Шевченко С. О., Трещов М. М., Мунько А. Ю. Ш 37 Управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади : навч. посібник / С. О. Шевченко, М. М. Трещов, А. Ю. Мунько. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 392 с.
5. Фінанси. Підручник [І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій, та ін.]; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 720 с.
6. Податкова система: навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська [та інш.] / ред. І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
7. Фінансовий ринок : підруч.: у 2-х т. [Ю. М. Коваленко, Ю. В. Ковернінська, С. В. Онишко, М. О. Кужелєв та ін.] ; кер. авт. кол., наук. ред. Ю. М. Коваленко; Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України. Ірпінь, 2018. Т. 1. 441 с.
8. Фінансовий ринок: навч. посібник / за ред. д-ра екон. наук, проф. Б.І. Пшика. – Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. – 555 с.
9. Онищенко В.О., Завора Т.М. Ринок фінансових послуг: навч. посібн. – Полтава, ПолтНТУ, 2017. – 409 с.
10. Фінанси підприємств: підручник / О.Б. Курило, Л.П. Бондаренко, О.І. Вівчар, О.М. Чубка. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
11. Фінанси підприємств : навч. посібник / О.Г. Біла, О.І. Юсипович, Т.В. Мединська - К.: Алерта, 2016. – 186 с.
12. Журавка О. С. Страхування: навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. – 350 с.
13. Олійник В. Страхування. Підручник.: Видавництво Університетська книга.- 2019. 287с.
14. Коць О. О. Монетарна політика : навчальний посібник / П. Г. Ільчук, О. О. Коць. Львів: Видавництво «Новий світ – 2000», 2020. 164 с.
15. Копилюк О. І., Музичка О. М. Банківські операції: навчальний посібник. 2-ге вид. К.: ЦУЛ, 2019. 536 с.
16. Банківська система : навч.посіб. /О.І. Береславська, М.О. Кужелєв, Л.А. Клюско, О.В. Пернарівський та ін. / за заг. редакцією О.І. Береславської. – Ірпінь, УДФСУ. 2018. – 486 с.
17. Банківська система : підручник / О.М. Тридід, Б.В. Самородов, І.М. Вядрова та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів : «Новий Світ – 2000», 2020. 536 с.
18. Корпоративні фінанси: навч. посіб. / Ковальчук Н.О., Е.О. Юрій. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 440 с.

19. Мельник М. І. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності : монографія / М. І. Мельник, І. В. Лещух ; ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України». – Львів, 2015. – 330 с.
20. Податковий менеджмент: навч. посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня „магістр” за спеціальностями: 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”, 071 „Облік і оподаткування” / Т.В. Мединська – Львів: Видавництво ЛТЕУ, 2019. 320 с.
21. Інвестування : навч. посібник / М. А. Вознюк, Б. І. Пшик, Г. В. Дурицька. – Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2017. – 526 с.
22. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посібник / З.С. Варналій, Т.Г. Васильців, Р.Л. Лупак та ін. Чернівці : Технодрук, 2019. 264 с.
23. Економічна безпека суб'єктів підприємництва : підручник / З.С. Варналій, Т.Г. Васильців та ін.; за ред. З.С. Варналія. Чернівці : Технодрук, 2020. 458 с.

Додаткова література:

24. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку. Монографія / за ред. Кравціва В.С., Сторонянської І.З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України». 2020. 531 с.;
25. Возняк Г. В. Бюджетна політика розвитку регіонів України: сучасна парадигма та орієнтири подальших реформ: монографія / Г. В. Возняк; ДУ «Інститут регіональних досліджень мена М.І. Долішнього НАН України». – Львів, 2016. – 520 с.
26. Возняк Г.В., Патицька Х.О. Фінанси територіальних громад України в умовах поширення пандемії: проблемно орієнтований аналіз з урахуванням поведінкових аспектів. Економіка України. 2021. № 6. С. 78—98.
27. Возняк Г.В. Бюджетне вирівнювання: теоретико-методологічні аспекти. Фінанси України. №4. 2017. 42-54.
28. Возняк Г.В. Особливості міжбюджетних відносин в контексті досягнення фінансової спроможності територіальних громад. Світ фінансів. 2017. 2(51).17-28.
[URL:http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/22603/1/%d0%92%d0%be%d0%b7%d0%bd%d1%8f%d0%ba%20%d0%93..pdf](http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/22603/1/%d0%92%d0%be%d0%b7%d0%bd%d1%8f%d0%ba%20%d0%93..pdf)
29. Возняк Г.В. (2015). Бюджетна політика в умовах трансформації фінансових основ місцевого самоврядування в Україні. - Economic Annals-XXI, 5-6, 82-85; <http://soskin.info/userfiles/file/2015/5-6%202015/Voznyak.pdf> ;
30. Возняк Г.В. Бюджетна політика розвитку регіонів України в умовах фінансової децентралізації: концептуальні підходи до формування. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». Випуск 1(49) Том1. 2017. 237-243. <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/137275>
31. Возняк Г.В. Фінансова децентралізація та стале ендегенне зростання регіонів: формалізація напрямів впливу. Світ фінансів. 2(59). 2019. 49-59. <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1225>

32. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія / О. В. Дзюблюк, М. Д. Алексеєнко, В. В. Корнєєв [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. – 298 с.
33. Управління фінансовими ресурсами територіальних громад: теорія і практика: монографія / За ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняка. Економічна думка. 2019. 280 с.
34. Децентралізація в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток територій: методичні підходи та результати оцінювання: наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів, 2018. 144 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180705.pdf>
35. Мединська Т. В. Податкова система для спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” ОПІ “Фіскальне та митне адміністрування”: конспект лекцій / уклад. Т. В. Мединська. – Львів: вид-во ЛТЕУ, 2023. 140 с.
36. Фінансові механізми та інструменти подолання дисбалансів соціально-економічного розвитку України: монографія/ ред.: Т. Г. Васильців. Львів: Ліга-Прес, 2016. 596 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20160803.pdf>

Інтернет ресурси:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р., № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. № 2456-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> ;
4. Європейська Хартія місцевого самоврядування (Рада Європи, 15 жовтня 1985 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 ;
5. Конституція України: від 26.06.96. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cg>
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
7. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове випробування зі спеціальності до аспірантури здійснюється в усній формі, включає відповіді на три теоретичних питання білету та презентацію дослідницької пропозиції. Екзаменаційний білет містить 3 завдання, що комплексно охоплюють весь матеріал програми вступного випробування.

Максимальна кількість балів, які вступник може отримати за результатами вступного іспиту складає 100 балів: 90 балів за правильні відповіді та 10 балів – за дослідницьку пропозицію. Розподіл такий:

90 балів (по 30 балів за правильну відповідь на одне питання) формують:

- 24 -30 балів «відмінно» – вступник в повному обсязі володіє матеріалом, понятійним апаратом, надав повну відповідь на запитання білету, чим виявив глибоке опанування змісту навчального матеріалу, уміє розкрити зміст питань, використовуючи обов'язкову і додаткову літературу;

- 16-23 бали «добре» – вступник достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано викладає під час відповідей, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

- 8-15 балів «задовільно» – вступником продемонстровані знання і розуміння основних положень матеріалу, при цьому виклад його неповний і непослідовний; мають місце неточності у визначенні понять, при використанні знань для виконання завдань виявлено нездатність доказово обґрунтовувати свої судження;

- 0-7 балів «незадовільно» – вступник має розрізнені, безсистемні знання, фрагментарно і поверхово (без обґрунтування) викладає думки, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Обов'язковою складовою іспиту зі спеціальності при вступі до аспірантури Інституту є дослідницька пропозиція. На вступному іспиті із спеціальності вступник презентує дослідницьку пропозицію. Оцінка дослідницької пропозиції здійснюється предметною екзаменаційною комісією у межах 0-10 балів. При цьому враховується відповідність дослідницької пропозиції профілю ОНП. Отримані бали додаються до балів за відповіді на питання.

Критерії оцінювання дослідницької пропозиції:

- наукова новизна – **2 бали**;
- обґрунтованість – **2 бали**;
- оригінальність науково-дослідної ідеї – **2 бали**;
- реалістичність науково-дослідних ідеї – **2 бали**;
- повнота викладення всіх структурних частин – **2 бали**.

Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури та на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюються за 100-бальною шкалою. Вступники, які наберуть менш як 60 балів, позбавляються права участі в конкурсі. Вступне фахове випробування перескладанню не підлягає.

Таблиця оцінювання успішності за результатами фахового випробування

Порядок нарахування балів				Екзамен	РАЗОМ – 100 балів
Питання 1 (30 балів)	Питання 2 (30 балів)	Питання 3 (30 балів)	Дослідницька пропозиція (10 балів)		
<i>100 балів</i>					

Шкала оцінювання успішності за результатами фахового випробування

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	
A	90 – 100	5	відмінно
B	81 – 89	4	дуже добре
C	71 – 80		добре
DE	61 – 70	3	задовільно
F	0-59	2	незадовільно (без права перездачі)

ДОДАТОК

Національна академія наук України
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН
України»

Вступний іспит до аспірантури

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

БІЛЕТ № ____

I. Теоретична частина:

1. Місцеві фінанси та їх місце у фінансовій системі країни. Функції місцевих фінансів.
2. Грошово-кредитна політика центрального банку.
3. Роль фінансових послуг в активізації бізнесу.

II. Презентація дослідницької пропозиції.

Розглянуто на засіданні Вченої ради Інституту

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.